

W prostocie tkwi siła

Wydanie III

Wychowanie szczeniąt

DLA
BYSTRZAKÓW™

Dowiedz się, jak:

- wybrać szczeniaka idealnego dla Ciebie i Twoich bliskich
- zrozumieć psi język i zapobiec niewłaściwym zachowaniom
- stosować wyłącznie wzmocnienia pozytywne
- wychować cudownego członka swojej rodziny

septem
septem.pl

Sarah Hodgson

zawodowa trenerka psów, autorka książek

Patrz i ucz się! Jak wyszkolić psa? oraz Charakter psa dla bystrzaków

Tytuł oryginalny: Puppies For Dummies®, 3rd Edition
Tłumaczenie: Olga Kwiecień
ISBN: 978-83-246-8851-7

Original English language edition Copyright © 2012 by John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part any form. This translation published by arrangement with Wiley Publishing, Inc.

Oryginalne angielskie wydanie © 2012 by John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
Wszelkie prawa, włączając prawo do reprodukcji całości lub części w jakiegokolwiek formie, zarezerwowane.
Tłumaczenie opublikowane na mocy porozumienia z Wiley Publishing, Inc.

Translation copyright © 2014 by Helion S.A.

Wiley, the Wiley logo, For Dummies, the Dummies Man logo, A Reference for the Rest of Us!, The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com, Making Everything Easier, and related trade dress are trademarks or registered trademarks of John Wiley and Sons, Inc. and/or its affiliates in the United States and/or other countries. Used under License.

Wiley, the Wiley logo, For Dummies, the Dummies Man logo, A Reference for the Rest of Us!, The Dummies Way, Dummies Daily, The Fun and Easy Way, Dummies.com, Making Everything Easier, i związana z tym szata graficzna sà markami handlowymi John Wiley and Sons, Inc. i/lub firm stowarzyszonych w Stanach Zjednoczonych i/lub innych krajach. Wykorzystywane na podstawie licencji.

Polish language edition published by Wydawnictwo Helion.
Copyright © 2014.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from the Publisher.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Autor oraz Wydawnictwo HELION dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo HELION nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Fotografia na okładce została wykorzystana za zgodą Shutterstock.

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://dlabystrzakow.pl/user/opinie/wyszb3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydawnictwo HELION
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: dlabystrzakow@dlabystrzakow.pl
WWW: <http://dlabystrzakow.pl>

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

O autorce	15
Podziękowania od autorki	17
Wstęp	19
O książce	19
Konwencje zastosowane w książce	20
Czego nie czytać	20
Naiwne założenia	20
Jak podzielona jest książka	21
Część I. Wybór psa do kochania przez całe życie	21
Część II. Troska o codzienne potrzeby szczenięcia	21
Część III. Szkolenie pozytywne	21
Część IV. Nauka dobrych manier	22
Część V. Tworzenie planu dobrej opieki	22
Część VI. Dekalogi	22
Ikony wykorzystane w książce	22
Co dalej	23
<i>Część I. Wybór psa do kochania przez całe życie</i>	<i>25</i>
Rozdział 1. Szczenięca miłość: podejmowanie wszystkich ważnych decyzji	27
Przegląd ras i różnych możliwości	28
Jak pomóc szczenięciu przystosować się do nowej rodziny?	29
Rozumienie punktu widzenia szczenięcia	29
Z socjalizacją nie można przesadzić	30
Wychowywanie szczeniaka razem z dziećmi	30
Dostosowywanie szkolenia do faz rozwoju szczeniaka	30
Wiedza o tym, co Cię czeka	31
Nauczenie szczeniaka komend, które powinien znać i kochać	32
Konsekwencja	32
Jak radzić sobie z codziennymi irytującymi drobiazgami — a także z poważniejszymi problemami	33
Troska o zdrowie	34

Rozdział 2. Wybór szczenięcia pasującego do Twojego stylu życia 35

Spełnianie marzeń: odkrycie, czego naprawdę chcesz	35
Odpowiednie nastawienie	36
Rozważanie swojego stylu życia i osobowości	37
Interpretacja odpowiedzi	39
Twój dom i rodzina	42
Ja i mój cień	43
Ze szczeniakiem jest nas troje	43
Rodzina z małymi dziećmi	44
Rodzina ze starszymi dziećmi	45
Cała menażeria (inne zwierzęta)	45

Rozdział 3. Przegląd ras: wybór właściwego psa dla Ciebie 49

Czy wolisz psa rasowego, czy mieszańca?	50
Wiedza płynąca z tradycji: pies rasowy	50
Wigor mieszańców: kundelki	51
Bądź na topie: modne mieszańce (designer dogs)	51
Wybór szczenięcia z siedmiu grup ras	52
Dla aktywnych: psy myśliwskie	53
W pogoni za szczęściem: psy gończe	54
Miłość do pracy: psy pracujące	55
Wszystko w garści: psy pasterskie	56
Nos we własnych sprawach: teriery	57
Wielka osobowość w małym opakowaniu: miniaturowe psy do towarzystwa	59
Wszystkiego po trochu: psy niemyśliwskie	60

Rozdział 4. Gdzie znaleźć właściwego szczeniaka? 63

Podjęcie decyzji, skąd wziąć szczeniaka	64
Kupno szczenięcia od hodowcy	64
Amatorska hodowla domowa	66
Szczenię ze schroniska	66
Znalezienie szczeniaka przez internet	67
Odwiedziny w sklepach zoologicznych	69
Poznanie i ocena szczenięcia	70
Czego możesz się spodziewać, odwiedzając szczenięta	70
Ocena osobowości szceniąt	71
Badanie temperamentu szczeniaka	73
Jeśli zdecydujesz się na starsze szczenię	78
Wybór źródła	78
Testowanie starszych szceniąt	79

Część II. Troska o codzienne potrzeby szczenięcia 81

Rozdział 5. Przygotowywanie domu83

Pierwsze zakupy	83
Miski	83
Klatka	84
Bramka	85
Kojec	85
Zabawki, kości i smakołyki	86
Posłanie	87
Obrożę i smycze na początek	88
Identyfikator	89
Smycze i obroże szkoleniowe	89
Obrożę i szelki	89
Nauka chodzenia na smyczy	93

Rozdział 6. Przygotowywanie się na pierwsze dni i tygodnie95

Przygotowywanie się na przybycie szczeniaka	95
Przygotowywanie miejsca do odpoczynku	96
Zabezpieczanie strefy zabaw	96
Baza	97
Miejsce do karmienia	98
Wyznaczenie drogi	98
Podróż do domu	98
Zapoznavanie z domownikami	99
Komitet powitalny	99
Jak uspokoić dzieci?	99
Zapoznavanie z innymi zwierzętami	100
Przyjaciół zaprosz innego dnia	103
Czego możesz się spodziewać podczas pierwszych tygodni?	104
Jak przetrwać pierwsze 24 godziny?	104
Pierwszy tydzień w nowym domu: okres przystosowawczy	105
Rozwój więzi w ciągu pierwszego miesiąca	106
Tworzenie więzi ze szczeniakiem	108
Skąd wiedzieć, kiedy wziąć malucha na ręce, a kiedy nie?	108
Jak radzić sobie z lękami?	109
Zrozumienie podstawowych potrzeb Twojego szczenięcia	109
Jedzenie	110
Picie	111
Sen	111
Załatwianie potrzeb fizjologicznych	112
Zabawa	112
Nauczycielu, naucz się sam: czyli jak musisz wyszkolić najpierw sam siebie	112
Poznanie i modyfikacja własnej osobowości	113
Nigdy nie obwiniaj szczeniaka	113
Rozpoznawanie wyjątkowej osobowości swojego szczenięcia	114

Rozdział 7. Komunikacja ze szczeniakiem 115

Jak nauczyć szczeniaka, by Cię rozumiał?	115
Wykorzystywanie mocy wzmacnień pozytywnych	115
Zachęcaj zamiast zniechęcać	116
Język polski dla obcokrajowców	117
Poświęć czas na słuchanie i uczenie się psiego	118
Rozmowa oczami	119
Komunikacja za pośrednictwem mowy ciała	119
Opanowanie tonu głosu	122

Rozdział 8. Socjalizacja szczeniaka 123

Jak uspokoić szczeniaka w nowej sytuacji?	123
Dawanie szczeniaku przykładu do naśladowania	124
Jak radzić sobie z różnymi reakcjami szczeniaka?	124
Uczenie szczeniaka, by akceptował wszystkich ludzi	126
Socjalizacja szczeniaka w wieku od 6 do 14 tygodni	126
Kształtowanie starszych szczeniąt	127
Zapoznavanie szczeniaka z różnymi ludźmi	129
Przyzwyczajanie szczeniaka do różnych życiowych niespodzianek	130
Spotkania z innymi zwierzętami	131
Radzenie sobie ze zmianami pogodowymi	131
Nieznane przedmioty	132
Przyzwyczajanie do różnych dźwięków	132
Nowe miejsca	133

Rozdział 9. Życie w prawdziwym świecie: dzieci, podróże i inne przygody 135

Pozytywne interakcje pomiędzy dziećmi i szczeniakami	135
Kierowanie relacjami dziecko – pies	136
Uczenie dzieci i szczeniąt wzajemnego szacunku	138
Życie w sąsiedztwie	142
Szczepki swoich sąsiadów	142
Zostawianie samemu w domu	142
Sprzątanie po szczeniaku	143
Jak poradzić sobie z instynktem pogoni	144
Przystosowywanie się do zmian w życiu	145
Przeprowadzka do nowego domu	145
Żałoba po stracie kogoś bliskiego	146
Z dzieckiem jest Was troje: powiększenie rodziny	147
Jak poradzić sobie z dwoma szczeniakami	149
Wycieczki ze szczeniakiem	151
Jak się spakować na krótki wyjazd	151
Podróż samolotem	151
W drogę! Podróż samochodem	152
Przybycie na miejsce	154

Część III. Szkolenie pozytywne 155

Rozdział 10. Potrzeba całej wioski, by wychować szczeniaka 157

Praca zespołowa: zapewnianie sobie pomocy przyjaciół i rodziny	157
Jak sprawić, by rodzina i przyjaciele postępowali wobec szczeniaka konsekwentnie?	158
Urządzenie wnętrza	158
Nauka dobrych manier od pierwszego dnia	159
Wczesny etap nauki czystości	159
Wylimitowanie skakania przy powitaniu	159
Nauczenie szczeniaka, by trzymał się z dala od stołu	160
Kształtowanie dobrych nawyków dotyczących gryzienia	160
Potrzeba całej wioski: zapewnienie sobie pomocy z zewnątrz	161
Weterynarz	161
Wyprowadzacz psów	161
Psi fryzjer	162
Dzienna opieka nad psem	162
Przedszkole dla szceniąt	163

Rozdział 11. Używanie bajeranckich narzędzi i sprytnych gadżetów 165

Podkreślanie dobrych nawyków z odrobiną pobłażania	166
Pojemniki ze smakołykami	166
Saszetka na smakołyki	168
Radosne szkolenie klikerowe	169
„Fotografowanie” chwili	169
Klik i smakołyk — małżeństwo na całe życie	170
Praktyczne wykorzystanie klikera	170
Target — pomoc w komunikacji wizualnej	173
Wskazywanie	173
Wskaźnik	176
Targety	177
Papier do targetowania	178

Rozdział 12. Lekcje dla szceniąt w każdym wieku 181

Pierwsze lekcje: szczenię w wieku od 8 do 12 tygodni	182
Używanie imienia	182
Początek nauki chodzenia na smyczy	182
Fundamenty pod „siad” i „okej”	183
Chodzenie po schodach	183
Demoniczne dwulalki: szkolenie szczenięcia w wieku od 12 do 16 tygodni	184
„[Imię], uważaj”	184
„Idziemy”	185
„Siad”	185
„Waruj”	186
„Stój”	188

„Daj”	188
„Czekaj” i „okej”	189
„Przepraszam”	189
Praca ze starszym szczeniakiem — w wieku od 16 do 24 tygodni	190
Dalsza nauka dobrych manier	190
Co tydzień nowe słowo	190
Ćwiczenia w okresie dojrzewania: w wieku od 6 do 9 miesięcy	199
Rozmowa z nastolatkiem	200
Dalsza nauka najważniejszych pięciu komend	201
Surowe wychowanie — w wieku od 9 do 12 miesięcy	203

Rozdział 13. Grzeczne szczenię na zewnątrz i w domu 205

Rezygnacja z bramek i klatek	205
Prowadzenie	206
Kotwiczenie	208
Uwięź	209
Ding-dong! Nauka dobrych manier, gdy zadzwoni dzwonek u drzwi	211
Nauczenie szczeniaka, by radził sobie z zostawianiem w samotności i powrotem domowników do domu	212
Wychodzenie z domu: to nic strasznego	213
Powrót do domu: grunt to spokój	213
Jak zachować swój talerz tylko dla siebie	213
Spokojne podróże samochodem	214
Wsiadanie do samochodu	214
Wysiadanie z samochodu	215
Choroba lokomocyjna i lęk	215
Publiczny wizerunek Twojego szczeniaka: wyjście w świat	216
Kontrolowanie dzikusa	217
Dodawanie pewności siebie przestraszonemu szczeniakowi	218
Przydatne komendy „pod spód” i „do tyłu”	219
Poznawanie nowych przyjaciół: zapoznavanie szczenięcia z innymi psami	220
Kontrola podczas poznawania innych psów	220
Zabawy z innymi szczeniętami	220
Zapoznavanie szczenięcia z ludźmi	221
Pięć podstawowych zasad	221
Zapoznavanie z dzikusiem	222
Zapoznavanie z lęklwym szczeniakiem	222
Spokojne wchodzenie do budynków	222

Rozdział 14. Życie bez smyczy 225

Przygotowywanie mentalne do kontroli bez smyczy	225
Przygotowywanie psychiczne przewodnika	226
Przygotowywanie psychiczne szczeniaka	226
Zakup odpowiedniego sprzętu i właściwe korzystanie z niego	227
Smycz automatyczna	228
Smycz do ciągnięcia po domu	229
Króciak	229

Smycz szkoleniowa	230
Długa linka	231
Ocena reakcji szczeniaka	232
Szkolenie entuzjastycznego odkrywcy	232
Prowadzenie bardziej nieśmiałego szczeniaka	232
Awaryjne „waruj”	233
Kiedy możesz zaufać swojemu szczeniakowi i inne najczęściej zadawane pytania dotyczące szkolenia bez smyczy	234

Część IV. Nauka dobrych manier 237

Rozdział 15. Udana nauka czystości239

Wybór miejsca do załatwiania się	239
Ustalenie planu dnia	241
Ogólne wskazówki	241
Toaletowy rozkład dnia	242
Konsekwencja	245
Nauczenie szczeniaka, by komunikował potrzebę załatwienia się	245
Szybkie sposoby na unikanie wpadek i radzenie sobie, gdy się zdarzą	247

Rozdział 16. Radzenie sobie z typowymi problemami wychowawczymi249

Klucz do dobrej korekty	249
Przerywanie niszczycielskich zapędów	250
Jedna główna zabawka plus niespodzianki	250
Zazdrość o zdobycz	251
Gorzki płyn — i to dużo	251
Korekty odpowiednie do wieku	251
Używanie pojemników ze smakołykami, gdy przyłapiesz pupila na gorącym uczynku	254
Spokojnie pożegnaj się z tym, co szczeniak zniszczył	255
Kontrolowanie podgryzania i podszczypywania	255
Szczenięta młodsze niż 16 tygodni	256
Szczenię starsze niż 16 tygodni	256
Jak poradzić sobie ze szczenięcym złodziejstwem?	257
Koniec napaści na odzież	258
Jak uspokoić szczeniaka goniącego za dziećmi	258
Uziemić radośnie skaczącego szczeniaka	258
Proszę o uwagę!	259
Też chcę zobaczyć, co jest na blacie!	259
Ta kanapa wygląda na bardzo wygodną	260
Jak pokonać opór przed chodzeniem na smyczy	262
Kupiłeś sobie ciągnik... ..	262
...albo osiołka	263
Jak skupić na sobie uciekiniera	264

12 Wychowanie szceniąt dla bystrzaków _____

Chyba potrzebuję pomocy!	264
Szkolenie indywidualne	264
Szkolenie grupowe	265
Wykorzystanie książek i filmów	265
Rozdział 17. Radzenie sobie z ekstremalnymi reakcjami	267
Uciszenie wiecznego szczekacza	267
Szczekanie na wszystko i wszystkich	268
Szczekanie w samochodzie	269
Szczekanie, by zwrócić na siebie uwagę lub zaprotestować	270
Opanowywanie kopania	270
Jak zniechęcić do zachowań kopulacyjnych	271
Radzenie sobie z lękiem separacyjnym	272
Jak poradzić sobie ze szczeniakiem, który popuszcza mocz pod wpływem ekscytacji?	274
Rozdział 18. Rozpoznawanie zachowań agresywnych	
i sposoby radzenia sobie z nimi	275
Zrozumienie, czym jest pewność siebie (a czym nie jest)	275
Dlaczego mój pies jest tak asertywny w stosunku do mnie?	276
Czy zachowanie asertywne to coś złego?	276
Czy asertywne zachowanie może się pojawić zniechcąca?	277
Wychowywanie asertywnego szczeniaka	278
Jak zdusić w zarodku agresywne zachowania asertywnych szceniąt	279
Ocena problemu	280
Zapobieganie różnym formom agresji	281
Szukanie pomocy	288
<i>Część V. Tworzenie planu dobrej opieki</i>	289
Rozdział 19. Odpowiednie żywienie szczenięcia	291
Wszystko o żywieniu szceniąt: podstawowe informacje o karmie	291
Ocena podstawowych składników	292
Jak czytać etykiety?	296
Alergie pokarmowe i psy o specjalnych potrzebach żywieniowych	298
Podjęcie decyzji na temat karmienia szczeniaka	299
Karma mokra czy sucha	299
Posiłki domowe	300
BARF — czyli surowe mięso i kości	301
Kuchnia organiczna	302
Rozdział 20. Opieka zdrowotna i pomoc w nagłych wypadkach	303
Ruch to zdrowie	304
Dostosowywanie aktywności do wieku	304
Wiek, rasa i poziom energii	305
Gry i zabawy	306

Pielęgnacja szczenięcia	308
Jak sprawić, by kąpiel była przyjemnością	309
Łatwe szczotkowanie	310
Codzienna pielęgnacja i sprawdzanie stanu zdrowia	310
Regularne wizyty kontrolne	314
Rozpoznawanie i leczenie alergii	315
Kastracja i sterylizacja	316
Wypadki się zdarzają: jak im zapobiegać i jak postępować, gdy do nich dojdzie	317
Ochrona szczenięcia w domu	317
Podstawowe zasady pierwszej pomocy	318
Rozdział 21. Typowe szczenięce przypadłości	323
Pasożyty zewnętrzne	323
Pchły	323
Kleszcze	325
Świerzbowce	327
Schodzimy w głąb: pasożyty wewnętrzne	328
Dirofilarioza — robak sercowy	328
Inne pasożyty wewnętrzne	329
Kontrola chorób dzięki szczepieniom	330
Najważniejsze szczepionki	330
Szczepienia opcjonalne	331
Inne typowe problemy zdrowotne	333
Ząbkowanie	333
Kaszel	334
Zatkane gruczoły odbytowe	334
Ospalność	334
Biegunka	334
Zaparcie	335
Wymioty	335
Gazy	335

Część VI. Dekalogi 337

Rozdział 22. Dziesięć (plus jedna) najlepszych sztuczek, które rozbawią publiczność 339

Uklon	339
Podaj łapę	340
Pa-pa	340
Przybij piątkę	341
Turlaj się	341
Skok przez przeszkodę	342
Skakanie przez obręcz	343
Poproś ładnie	343

14 Wychowanie szczeniąt dla bystrzaków _____

Zdechł pies	344
Czas na obowiązki: zamykanie drzwi i turlanie piłki	345
Zamykanie drzwi lub szuflady	345
Turlanie piłki	346
Rozdział 23. Dziesięć świetnych zabaw	347
Gra w butelkę	347
Aport na dwie zabawki	347
Szuranie piszczącą zabawką	348
Łowienie ryb	348
Uciekający aport	349
Zabawa w chowanego	349
Daj (albo puść)	350
Weź	350
Czworonożny listonosz	351
Superpiłka	351
Skorowidz	353

Rozdział 3

Przeгляд ras: wybór właściwego psa dla Ciebie

W tym rozdziale:

- ▶ Psy rasowe i mieszańce.
- ▶ Co sprawia, że różne rasy są wyjątkowe?

Jasne, niemal wszystkie psy uwielbiają psie ciasteczka i drapanie za uszami, jednak podobieństwa na tym się kończą. Różne psy postrzegają świat w odmienny sposób. Niektóre uwielbiają kontakt z człowiekiem, inne są bardziej niezależne. Część lubi harmider i aktywność, jaką wnoszą małe dzieci, podczas gdy innym zupełnie nie wydaje się to zabawne. Niektóre witają gości jak dawno niewidzianych przyjaciół, podczas gdy inne traktują ich jak śmiertelnych wrogów. Niektóre rasy lubią ciszę i samotność, inne niszczą sprzęty w mieszkaniu, gdy zbyt długo zostają same. Która charakterystyka bardziej Ci odpowiada?

Czy na samą myśl o wyborze odpowiedniej rasy lub mieszańca ras czujesz, że w głowie kręci Ci się z ekscytacji? A może nadmiar opcji Cię przytłacza? Niezależnie od tego, czy rozważasz pudła miniaturowego, wyżła weimarskiego czy beagle'a, ten rozdział przedstawi Ci niektóre różnice między psami i wyjaśni, jak ich cechy wpłyną na Twoje życie (jedyne podobieństwo między nimi to liczba posiadanych przez nie zębów — ich poziom energii, wymagania pielęgnacyjne i podatność na szkolenie są zupełnie inne!).

W tym rozdziale dowiesz się wszystkiego o rasach psów i o tym, co się dzieje, gdy zmieszają się ze sobą, dzięki czemu będziesz wiedzieć, jakie szczenię byłoby dla Ciebie najlepsze. Każdy szczeniak jest wspaniały z genetycznego punktu widzenia i mimo że rasowy psiak jest bardziej przewidywalny, mieszańce cechują się tzw. **wigorem mieszańców** (heterozją). Znalazienie rasy, która ma predyspozycje budzące Twój podziw, jak też ustalenie, jakie rasy złożyły się na Twojego mieszańca, pozwala Ci lepiej przewidzieć jego wygląd, zachowanie i potrzeby.

Sprawienie sobie szczenięcia to coś więcej niż krótkotrwała ekscytacja. Radosne podniecenie ulatnia się dość szybko, a Ty zostajesz z obowiązkami szkolenia, opieki i pielęgnacji na kolejne dziesięć lub więcej lat — jednocześnie jednak Twoje życie staje się bogatsze!

Czy wolisz psa rasowego, czy mieszańca?

Wszystkie psy, niezależnie od tego, z jakiego kraju pochodzą, mają **zestaw genów** — specyficzny kod genetyczny — który przesądza o ich cechach, poczynając od koloru sierści i kształtu ogona, poprzez brzmienie ich szczekania i reakcję na nieznanym. Podobnie jak my łączymy w sobie cechy naszych rodziców, tak samo ma to miejsce w przypadku psów. Każdy zbiór psów o podobnych cechach czy też zestawie genów nazywamy **rasą**. Pierwszą decyzją, jaką musisz podjąć, jest to, czy chcesz psa rasowego, mieszańca określonych ras, czy kundelka. Poniżej poznasz różnice pomiędzy tymi typami.

Wiedza płynąca z tradycji: pies rasowy

Gdy kupujesz rasowego psa, kupujesz potomka zwierząt o określonych cechach i genetycznym pochodzeniu. Na przestrzeni lat powstawały różne rasy psów poprzez krzyżowanie ze sobą czworonogów o określonym wyglądzie lub cechach użytkowych (na przykład umiejętności pasienia, polowania, ciągnięcia ciężarów, aportowania lub po prostu towarzyszenia człowiekowi). Ten sposób hodowli zapewniał przewidywalność zarówno wyglądu, jak i zachowania potomstwa.

Obecnie na całym świecie zarejestrowanych jest ponad 420 ras. Bycie psem rasowym jest niczym przynależność do ekskluzywnego klubu: tylko psy o podobnym wyglądzie i zainteresowaniach są przyjmowane w poczet członków. Każda rasa została stworzona przez człowieka, by pełnić określoną funkcję. Wprawdzie większość psów już nie pracuje w dziedzinie, do której rasa została wyhodowana, jednak miłośnicy ras wciąż oddają się hodowli i sprzedaży szczeniąt wpisujących się w określoną tradycję. Wybór psa rasowego pozwala Ci przewidzieć wielkość, wagę i upodobania Twojego przyszłego towarzysza.

Zazwyczaj właściciele psów należących do „klubu” pozwalają im na rozmnażania się tylko z psami, które również do niego należą — innymi słowy, jedynie z rodowodowymi psami tej samej rasy. Mimo że klub może być duży, różnorodność cech w kolejnym pokoleniu jest ograniczona. Oczywiście jeśli członek danego klubu złamie zasady i połączy się z przedstawicielem innej rasy, potomstwo takiej pary to kundelki lub mieszańce (co omawiam w kolejnym podrozdziale).

Jakie są inne różnice pomiędzy psami rasowymi a mieszańcami? Psy rasowe są droższe — zazwyczaj jest to koszt od kilkuset do kilku tysięcy złotych (w tym drugim przypadku chodzi raczej o zwierzęta po wyjątkowo utytułowanych rodzicach, którzy mają duże osiągnięcia na wystawach).

Gdy decydujesz się na psa rasowego, musisz być świadomy ryzyka wystąpienia określonych chorób. Każda rasa ma skłonność do pewnych przypadłości, na przykład dysplazji stawów biodrowych, infekcji skórnych, chorób uszu, wad serca lub nieprawidłowej budowy powiek. W rozdziale 4. piszę o najważniejszych pytaniach, które powinieneś zadać potencjalnemu hodowcy swojego psa: ta lista obejmuje też kwestie zdrowotne, byś mógł zrobić wszystko, co możliwe, by kupić zdrowego szczeniaka.

Wigor mieszańców: kundelki

Kundelki są równie zdolne do miłości i oddania jak psy rasowe. Często też bywają zdrowsze ze względu na większą różnorodność genetyczną. Zazwyczaj takie szczenięta są wynikiem „wpadki” i są rozdawane za darmo lub oddawane do schronisk. Oczywiście kundelki są równie urocze co psy rasowe. Niektórzy twierdzą też, że są mądrzejsze i fizycznie zdrowsze ze względu na zjawisko wigoru mieszańców.

Wigor mieszańców to termin, który odnosi się do puli genetycznej kundelków i mieszańców. Łącząc dwie zupełnie różne rasy, otrzymujemy większą liczbę możliwych cech. Zwolennicy tego typu hodowli twierdzą, że mieszańce są zdrowsze z uwagi na większą liczbę możliwych kombinacji genów. Tworząc mieszańce, zakłada się, że geny warunkujące zdrowie są dominujące, a ze względu na większą liczbę możliwości genetyczny potencjał psa jest lepszy. Czy ja wierzę w tę teorię? Oczywiście!

Ze względu na to, że psy rasowe mają ograniczoną liczbę genów, ich wygląd nie różni się z pokolenia na pokolenie. Soft-coated wheaten terrier zawsze ma kolor pszenicy w różnych odcieniach. Jeśli tę rasę zmieszamy z czekoladowym labradorem, szczenięta będą miały różny kolor sierści. Ze względu na to, że rasy te mają różny typ sierści, każde szczenię może mieć wyjątkowy i niepowtarzalny wygląd.

Bądź na topie: modne mieszańce (designer dogs)

Najnowszym hitem w psim świecie są mieszańce określonych ras. Aby je stworzyć, hodowcy celowo łączą dwa rasowe psy, by stworzyć nową, unikalną rasę. Wszystko zaczęło się od próby wyhodowania hipoalergicznym psów przewodników dzięki łączeniu pudli olbrzymich z labradorami. Powstała mieszanka została nazwana *labradoodle* i mimo że nie przyjęły się jako psi przewodnicy, zapoczątkowały powszechną modę na tzw. designer dogs. Obecnie hodowcy tworzą mieszanki wszelkich możliwych rozmiarów i kształtów, a lista nowych „ras” sięga niemal 100. Oto kilka przykładów:

Nazwa nowej rasy	Od jakich ras pochodzi
Cavachon	Cavalier King Charles Spaniel i Bichon Frise
Chiweenie	Chihuahua / jamnik
Doodleman Pinczer	Doberman i pudel
Jack-A-Bee	Jack Russell terier i beagle
Labernese	Labrador retriever i berneński pies pasterski
Pomimo	American Eskimo Dog / Pomeranian
Puggle	Mops i beagle
Shorgi	Corgi i shih tzu
Torkie	Toy fox terrier i Yorkshire terrier
Zuchon	Shih Tzu i bichon frise

Te modne mieszanki często kosztują dużo więcej niż rasowe psy lub kundelki (ok. 2000 euro). Zastanawiasz się, jakim cudem ludzie sprzedają mieszzańce za tak olbrzymie pieniądze? Sekret kryje się w tym, że ludzie, którzy je hodują, hołdują przekonaniu o wigorze mieszzańców. Dobry hodowca wybiera zdrowych przedstawicieli dwóch ras i stara się stworzyć swoją linię hodowlaną, która dziedziczy zdrowe cechy po obojgu rodzicach.

Na przykład puggle (mops i beagle) ma dłuższą kufę niż mops, dzięki czemu bez wątplenia jest zdrowszy. Jeśli chodzi o charakter, to większość nabywców ma nadzieję, że w tej mieszance nieco złagodzi się beaglową tendencję do węszenia i ucieczek, a za to będzie się ona charakteryzowała odrobinę większą podatnością na szkolenie niż ta, jaką zwykle mają mopsy.

Jeśli zastanawiasz się nad tego typu mieszajcem, to pamiętaj, że tak naprawdę nie możesz być pewny, jakiego psa dostaniesz. W przypadku psa rasowego można przewidzieć jego wielkość, wagę i charakter. W przypadku mieszajca mamy do czynienia z przypadkową mieszanką cech rodziców. Jeśli zastanawiasz się nad kupnem którejś z tych ras o zabawnych nazwach, powinieneś lubić obydwie rasy, które biorą udział w jej tworzeniu. Twój pupil może mieć wygląd jednej z nich i charakter drugiej.

Wybór szczenięcia z siedmiu grup ras

W tym podrozdziale omawiam niektóre z najpopularniejszych ras uznawanych przez American Kennel Club (AKC). Mimo że nie jest to jedyna organizacja zrzeszająca hodowców psów rasowych, jest to największa taka organizacja w Stanach Zjednoczonych. Nadrzędną organizacją kynologiczną w Europie jest FCI (Fédération Cynologique Internationale). Jedyną polską organizacją kynologiczną zrzeszoną w FCI jest Związek Kynologiczny w Polsce.

AKC dzieli rasy psów na siedem grup¹. Każdą z nich omówię szczegółowo w tej części książki. Każda grupa zawiera rasy o podobnych popędach lub zastosowaniu. Mimo że poszczególne rasy w obrębie grupy nieco się różnią, łączą je pewne ogólne podobieństwa.

Wzorce ras i przepisy ustalone przez organizacje kynologiczne wykorzystywane są do oceniania psów na wystawach i regulują sprawy hodowlane. Każdego roku w Polsce organizowanych jest kilkadziesiąt wystaw o randze krajowej lub międzynarodowej. Najlepsi przedstawiciele swoich ras otrzymują tytuł *Best of Breed* i mogą konkurować o tytuł zwycięzcy grupy (BOG — *Best of Group*), a ci z kolei o tytuł najpiękniejszego psa wystawy (BIS — *Best in Show*). Wystawy odbywają się na całym świecie, do najsłynniejszych należą Westminster Dog Show w Stanach Zjednoczonych, organizowana od 1877 roku, i angielski Crufts, organizowany od 1891 roku. Jedyne gonitwa Kentucky Derby ma dłuższą tradycję (po raz pierwszy odbyła się w 1875 roku). Wygranie tytułu najpiękniejszego psa wystawy na którejś z nich jest ogromnym zaszczytem dla hodowcy i właściciela psa.

¹ Stosowany w Europie podział jest nieco inny: FCI dzieli rasy na 10 grup zgodnie z ich pierwotną funkcją. Mimo że poszczególne rasy mogą być nieco inaczej kwalifikowane według podziału AKC i FCI (np. jamniki w podziale FCI stanowią osobną grupę i nie są zaliczane do tropowców, lecz do norowców), nie ma to większego znaczenia dla czytelnika, ponieważ istotne jest zwrócenie uwagi na najbardziej typowe cechy i potrzeby danej grupy psów — *przyp. tłum.*

Dla aktywnych: psy myśliwskie

Psy z tej grupy zostały wyhodowane, by pomagać człowiekowi w polowaniu, wypłaszając ukrytą w zaroślach zwierzynę i przynosząc ustrzelone przez myśliwych ptactwo. Obecnie mało prawdopodobne, byś zdobywał w ten sposób mięso na obiad, ale nie mów tego swojemu psu. Te psy uwielbiają aportować i świetnie im służy aktywny styl życia i towarzystwo właściciela. Nie zmieniają się w kanapowce tylko dlatego, że zdobywasz swoje pożywienie w inny sposób. Jeśli nie ma żadnych kaczek, które mogłyby zaaportować, lub bażantów, które mogłyby wystawić, wystarczą Twoje kaptcie albo gołąb siedzący na parapecie.

Jeśli zapewni się im dostateczną ilość ruchu, towarzystwa i szkolenia, to nie ma grupy psów, która miałaby pogodniejszą naturę i lepszą zdolność akceptacji życiowej przypadkowości i chaosu. Jeśli jednak nie mają pod dostatkiem ruchu i szkolenia, mogą stać się nadaktywne i niszczyć wszystko, co im wpadnie w zęby.

Do tej grupy zaliczane są cztery typy psów, które wymieniam poniżej, podając przy okazji przykłady konkretnych ras:

✓ **wyżły**

- wyżeł niemiecki krótkowłosey
- wyżeł niemiecki szorstkowłosey
- wyżeł węgierski vizsla
- wyżeł weimarski
- gryfon Korthalsa

✓ **aportery**

- Chesapeake Bay retriever
- curly-coated retriever
- flat-coated retriever
- golder retriever
- labrador retriever

✓ **setery**

- spaniel bretoński
- seter angielski
- seter szkocki Gordon
- seter irlandzki

✓ **spaniele**

- cocker spaniel amerykański
- amerykański spaniel dowodny
- clumber spaniel
- cocker spaniel angielski
- springer spaniel angielski

- field spaniel
- irlandzki spaniel dowodny
- Sussex spaniel
- springer spaniel walijski

Mimo że te lojalne i radosne psy mają zasłużoną reputację doskonałych psów rodzinnych, potrzebują stymulacji zarówno fizycznej, jak i umysłowej. Nie są w stanie wytrzymać wielu godzin w samotności, ponieważ to, podobnie jak brak odpowiedniej dawki ruchu, wprowadza je w niepokój. Nieszczęśliwy pies z tej grupy jest nadaktywny, impulsywny i skłonny do niszczenia przedmiotów. To nie jest dobre połączenie — zwłaszcza dla Twojej kanapy i stolika.

W pogoni za szczęściem: psy gończe

Psy z tej grupy to radosne psy, które myślą tylko o jednym — ich fascynacja polowaniem gna je przez życie i umożliwia im znalezienie w nim mnóstwa rozrywek. Nawet jeśli nie interesuje Cię polowanie na lisy ani gonienie za sarnami czy dzikami, Twój szczeniak na pewno będzie to uważał za sens życia.

Psy gończe pierwotnie pracowały w sforze (para psów) lub złai (kilka psów) i ceniono je za umiejętność podążania za zwierzyzną bez polegania na wskazówkach człowieka. W rezultacie te przyjazne psy lubią życie rodzinne i inne psy, jednak są dostatecznie niezależne, by potrafić dobrze się bawić bez towarzystwa człowieka.

Poniżej znajdziesz typy psów gończych wraz z przykładami konkretnych ras:

✓ **psy na grubą zwierzynę:**

- elkhound
- rhodesian ridgeback

✓ **tropowce:**

- american foxhound
- baset
- black and tan coonhound
- bloodhound
- jamnik
- foksterier szorstkowłosy
- beagle
- otterhound
- Petit basset Griffon Vendéen
- gończy polski
- ogar polski

✓ **charty:**

- chart afgański
- chart rosyjski borzoi
- greyhound
- podenco z Ibizy
- wilczarz irlandzki
- pies faraona
- chart perski saluki
- deerhound
- whippe
- chart polski

Charty trzeba trzymać na smyczy na otwartym terenie, ponieważ ich instynkt pogoni jest wciąż bardzo silny, a nie będziesz w stanie dogonić takiego psa. Co więcej, należy je intensywnie socjalizować z popularnymi zwierzętami domowymi (takimi jak koty, ptaki czy króliki) we wczesnym wieku, w przeciwnym wypadku mogą je potraktować jako swój obiad, gdy zobaczą je przebiegające przez mieszkanie.

Miłość do pracy: psy pracujące

Psy z tej grupy miały różne zastosowanie, jednak jednocy je miłość do pracy. Niezależnie od tego, czy mają stróżować, ciągnąć sanki lub wózek, bronić przewodnika, ratować tonących czy pracować w policji — uwielbiają mieć coś do roboty.

Większość psów z tej grupy to psy duże, jednak jeśli są szkolone w odpowiedni sposób i zapewni im się odpowiednią ilość zajęcia, to potrafią się przystosować do każdych warunków. Jeśli mieszkasz na wsi, nie możesz puszczać takiego psa luzem po okolicy, bo sam znajdzie sobie zajęcie. Dobrze przystosowują się do mieszkania w mieszkaniu, jeśli mają odpowiednią liczbę spacerów i możliwość wybiegania się.

Poniżej typy psów wchodzących w skład tej grupy wraz z przykładami poszczególnych ras:

✓ **psy pociągowe:**

- berneński pies pasterski
- duży szwajcarski pies pasterski

✓ **psy stróżujące:**

- akita
- owczarek anatolijski
- bulmastif
- dog niemiecki
- duży pies pirenejski
- komondor

- kuvasz
- mastif
- rottweiler

✓ **psy obronne:**

- bokser
- doberman
- sznaucer olbrzymi
- sznaucer średni

✓ **psy ratownicze:**

- nowofundland
- portugalski pies wodny
- bernardyn

✓ **psy zaprzęgowe:**

- alaskan malamute
- samoyed
- siberian husky

Psy te mają grube futro z obfitym podszerstkiem, przez co obficie linieją i nie nadają się do mieszkania w ciepłym klimacie. Jeśli uwielbiasz upały, wybierz inne rasy, ponieważ te mogą być nieszczęśliwe w takich warunkach.

Dobrze się zastanów nad swoją sytuacją, zanim zdecydujesz się na psa stróżującego. Wychowywanie dzieci i psa jest dostatecznie dużym wyzwaniem. Psy o silnym instynkcie terytorialnym mogą traktować swoje zadanie zbyt poważnie, broniąc dzieci i domu przed wszystkimi, których postrzegają jako intruzów — poczynając od przyjaciół, poprzez członków dalszej rodziny, pracowników czy nawet inne dzieci. Psy te podatne są na stres, jeśli w ich otoczeniu panuje zbyt wielkie zamieszanie. Jeśli serce ciągnie Cię do tych ras, musisz bardzo poważnie potraktować kwestię ich szkolenia.

Wszystko w garści: psy pasterskie

Rasy psów pasterskich powstały w okresie rozwoju rolnictwa, kiedy ich umiejętności zaczęły być wyjątkowo cenione przez właścicieli dużych stad owiec i bydła. Ludzie włożyli wiele pracy w odpowiednie ukształtowanie tych umiejętności u poszczególnych ras z tej grupy. Mimo że obecnie te umiejętności nie są już tak cenione, psy pasterskie wciąż zachowują się w charakterystyczny sposób, jaki dyktuje im instynkt: na przykład z braku owiec mogą próbować zaganiać dzieci.

Jeśli zapewni się im odpowiednie szkolenie i dużo zajęcia, są to bardzo oddane psy. Samce po wykastrowaniu nie mają tendencji do włóczęgostwa. Poniżej znajdziesz typy psów składające się na tę grupę, wraz z przykładami konkretnych ras:

✓ psy zaganiające i do bydła:

- Australian cattle dog
- briard
- bouvier des Flandres
- Welsh corgi cardigan i pembroke

✓ psy owczarskie:

- owczarek australijski
- bearded collie
- owczarek belgijski mallinois
- owczarek belgijski tervueren
- owczarek belgijski groenendael
- border collie
- owczarek szkocki collie
- owczarek niemiecki
- owczarek staroangielski
- puli
- owczarek szetlandzki

Jeśli psom pasterskim nie zapewni się ujęcia dla ich instynktów, mogą się u nich rozwinąć zachowania obsesyjne, takie jak okrażanie stołu lub gonienie szybko poruszających się obiektów, jak samochody lub biegacze. Psy zaganiające pozbawione odpowiedniego zajęcia mogą biegać w kółko po ogrodzie, aż wydepczą w nim ścieżki. Psy owczarskie muszą być poddane szkoleniu, w przeciwnym razie mogą uznać dzieci lub innych domowników za owce, których trzeba pilnować. Psy do bydła są poważne, silne i mocno zbudowane i mają skłonność do takich zachowań jak podgryzanie po kostkach domowników.

Nos we własnych sprawach: teriery

Rasy z tej grupy zostały wyhodowane albo do tępienia szkodników, albo do walk z innymi zwierzętami dla sportu. Z tego względu są one cięte i uparte, a także bardzo samodzielne. Ze względu na fakt, że niełatwo zrobić na nich wrażenie, a także przez ich wrodzoną fantazję, nie są to najlepsze psy dla osób, które lubią wszystko kontrolować. Mimo że lubią ludzkie towarzystwo i porządny spacer, powinny chodzić na smyczy lub znajdować się na ogrodzonym terenie, ponieważ mają skłonność do włóczęgostwa i polowania.

Nie zdziw się, jeśli terier na Ciebie warknie lub odstłoni zęby, gdy Ty (lub ktokolwiek inny) sięgniesz po jego miskę lub kość. Jest to naturalna reakcja nazywana **bronieniem zasobów** i przypomina trochę zachowanie dziecka, które nie chce się dzielić swoją ulubioną zabawką z innymi. Inne rasy mające skłonność do takich zachowań to niektóre psy pracujące, gończe i przedstawiciele ras miniaturowych. Sugestie, jak poradzić sobie z tym problemem, znajdziesz w rozdziale 18.

Jak duży jest duży pies?

Psy występują w różnych rozmiarach i kształtach. Niestety podział psich wielkości nie ogranicza się jedynie do „duży” albo „mały”. Poniższa tabela pozwoli Ci zrozumieć, jak duże naprawdę są rasy opisywane jako olbrzymie i jak małe są psy miniatu-

rowe — na wypadek gdyby było Ci to do czegośkolwiek potrzebne.

Wzrost oznacza miarę od podłogi do kłębu (czyli miejsca, gdzie łączą się łopatki) dorosłego psa.

Wielkość	Wzrost	Waga
Małe	Do 25 cm	Od 1 do 10 kg
Średnie	25 – 50 cm	10 – 25 kg
Duże	50 – 68 cm	25 – 45 kg
Olbrzymie	Ponad 68 cm	Ponad 45 kg

Poniżej znajdziesz dwa typy terierów i przykłady typowych dla nich ras.

✓ psy do walk:

- American staffordshire terrier
- bulterier
- bulterier miniaturowy
- Staffordshire bulterier

✓ teriery myśliwskie:

- Airedale terrier
- Australian terrier
- Bedlington terrier
- Border terrier
- Cairn terrier
- Dandie Dinmont terrier
- foksterier gładko- i szorstkowłosy
- terier irlandzki
- Kerry Blue terrier
- Jack Russel terrier
- Lakeland terrier
- Manchester terrier
- Norfolk terrier
- Norwich terrier
- terier szkocki

- Sealyham terrier
- Skye terrier
- Soft-coated wheaten terrier
- terier walijski
- West Highland White terrier

Mimo że rasy hodowane do walk mają za sobą niechlubną przeszłość, większości hodowców udało się wyeliminować u nich skłonność do bójk. Intensywna socjalizacja pomoże ugruntować przyjacielskie podejście do innych psów i zwierząt.

Niestety niektórzy właściciele wciąż wykorzystują te psy do nielegalnych walk psów. Zazwyczaj nie przejmują się przy tym ich sterylizacją czy kastracją (to zmniejszyłoby ich ciętość w bójkę) i często je zaniedbują. W rezultacie zdarza się, że takie psy rozmnażają się w niekontrolowany sposób, a ich geny mogą wpłynąć na całą populację rasy, zwiększając w niej agresywne skłonności. Gdy wybierasz psa z tej grupy, prześledź jego historię i porozmawiaj z hodowcą lub poprzednim właścicielem o ich filozofii hodowli i charakterze rodziców szczeniaka.

Wielka osobowość w małym opakowaniu: miniaturowe psy do towarzystwa

Te urocze miniatutki zwykle pochodzą od swoich większych krewniaków. Mimo że mogą być bezproblemowymi kanapowcami, u wielu z nich wciąż silnie odzywają się cechy przodków. Na przykład pinczer miniaturowy, daleki krewny dobermana, wciąż jest czujnym psem stróżującym, który zawiadamia o wizycie gości, zanim jeszcze zdążą zapukać do drzwi.

Rasy wchodzące w skład tej grupy:

- ✓ pinczer małpi
- ✓ gryfonik belgijski
- ✓ Cavalier King Charles spaniel
- ✓ Chihuahua
- ✓ grzywacz chiński
- ✓ English Toy spaniel
- ✓ hawańczyk
- ✓ charcik włoski
- ✓ japoński chin
- ✓ maltańczyk
- ✓ pinczer miniaturowy
- ✓ papillon
- ✓ pekińczyk

- ✓ pomeranian
- ✓ mops
- ✓ shih tzu
- ✓ silky terrier
- ✓ Toy Manchester terrier
- ✓ pudel miniaturowy i toy
- ✓ Yorkshire terrier

Oceniając poszczególne rasy, przyjrzyj się ich pochodzeniu. Mimo że różnią się rozmiarem od swoich przodków, mogą mieć zupełnie podobne genetyczne skłonności. Nie rezygnuj ze szkolenia tylko ze względu na to, że wyglądają jak zabawki. Jeśli będziesz je zasypywać czułościami, niczego nie wymagając, rozwinie się u nich swoisty „kompleks Napoleona”, który może się objawiać uporczywym jazgotaniem, znaczeniem moczem i często agresją. Mógłbyś się zdziwić, jakie szkody jest w stanie wyrządzić piesek ważący niespełna trzy kilo.

Rasy miniaturowe są ze swojej natury delikatne. Mimo że niektóre psy z tej grupy są nieco bardziej masywne (jak na przykład mops lub Cavalier King Charles Spaniel), wszystkie są niewielkie, szczególnie jako szczenięta. Uważaj na nie w pobliżu większych psów i dzieci. Małe dzieci mogą niechcący skrzywdzić szczenię, traktując je jak pluszową zabawkę.

Wszystkiego po trochu: psy niemyśliwskie

W tej grupie znajdują się wszystkie rasy, które trudno było zakwalifikować gdziekolwiek indziej. Przykładem mogą być dalmatyńczyki, które hodowane były do biegania za powozem, a podczas postoju miały leżeć pod powozem i pilnować jego i koni przed włóczęgami. Keeshond, norweska rasa, miał za zadanie towarzyszyć ludziom podczas morskich podróży i zawiadamiać ich, gdy działo się coś niepokojącego. Mimo że pochodzenie psów w tej grupie jest różne, łączy je chęć towarzyszenia człowiekowi we wszystkich jego działaniach.

Do tej grupy zaliczamy między innymi takie rasy jak:

- ✓ American Eskimo Dog
- ✓ Bichon frisé
- ✓ Boston terrier
- ✓ buldog
- ✓ shar-pei
- ✓ chow-chow
- ✓ dalmatyńczyk
- ✓ szpic fiński
- ✓ buldożek francuski

- ✓ keeshond
- ✓ lhasa apso
- ✓ lwi piesek
- ✓ pudel standardowy
- ✓ shipperke
- ✓ shiba inu
- ✓ spaniel tybetański
- ✓ terier tybetański

62 Część I: Wybór psa do kochania przez całe życie _____

Skorowidz

A

agility, 306
agresja, 33, 60, 109, 126, 174, 275, 279, 280
dominacyjna, 281, 282
idiopatyczna, 282, 287
leczenie, 288
łowcza, 285
obronna, 284
ocena zagrożenia, 280
terytorialna, 282, 283, 286
 wywołana frustracją, 283
w stosunku do innych psów, 286
wywołana lękiem, 285
zapobieganie, 281
Airedale terrier, *Patrz:* terier airedale
AKC, 64, *Patrz:* American Kennel Club
akita, 55
alaskan malamute, 56
alergen, 315
alergia, 315, 321
alergia pokarmowa, 298
American Eskimo Dog, 60
American foxhound, 54
American Kennel Club, 52
American staffordshire terrier, 58
anafilaksja, 321
aporter, 53
aportowanie, 53, 116
Australian cattle dog, 57
Australian terrier, 58

B

babeszjoza, 327
baset, 54
baza, 97
beagle, 51, 52, 54
bearded collie, 57
Bedlington terrier, 58
bernardyn, 56
berneński pies pasterski, 51, 55
Best in Show, *Patrz:* BIS
Best of Breed, 52
Best of Group, *Patrz:* BOG
Bichon frisé, 51, 60
biegunka, 334
BIS, 52
black and tan coonhound, 54
bloodhound, 54
BOG, 52
bokser, 56
Border collie, 57
Border terrier, 58
borelioza, 327, 332
Boston terrier, 60
bouvier des Flandres, 57
bramka, 85, 96
branie na ręce, 108
briard, 57
bronienie zasobów, 57, 280, 282
buciki, 131
buldog, 60
buldożek francuski, 61
bulmastif, 55
bulterier, 58
 miniaturowy, 58
burza, 131

C

Cairn terrier, *Patrz:* terier Cairn
cavachon, 51
Cavalier King Charles Spaniel, *Patrz:* spaniel Cavalier King Charles
charakter, 65
 test, 65, 73, 74, 79
charcik włoski, 59
chart, 55, 305
 afgański, 55
 perski saluki, 55
 polski, 55
 rosyjski borzoi, 55
Chesapeake Bay retriever, 53
chihuahua, 51, 59
chiweenie, 51
choroba, 40
 dróg moczowych, 244
 genetyczna, 64, 66, 69
 lokomocyjna, 215
 nerek, 312
 odkleszczowa, 327
 serca, 312
 uszu, 50
chow-chow, 60
chów krewniaczy, 64
clumber spaniel, 53
cocker spaniel
 amerykański, 53
 angielski, 53
collie, 57
corgi, 51, 57
Crufts, 52
curly-coated retriever, 53

czerwona strefa, 126, 132, 284
 czesanie, 308, 310
 czujność, 121

D

dalmatyńczyk, 60, 305
 Dandie Dinmont terrier, 58
 deerhound, 55
 designer dog, 51
 dirofilarioza, 328, 334
 doberman, 51, 56, 59
 dog niemiecki, 55
 dojrzewanie, 199, 201, 203
 dominacja, 276, 279
 doodleman Pinczer, 51
 dorastanie, 31, 79, 123, 126,
 127, 182, 184, 267, 304
 duży pies pirenejski, 55
 duży szwajcarski pies
 pasterski, 55
 dysplazja biodrowa, 64
 dysplazja stawów biodrowych,
 50
 dzieci włączanie w szkolenie,
 135, 138
 dźwięki, 132

E

elkhound, 54
 English Toy spaniel, 59
 erlichioza, 327

F

fajerwerki, 132
 FCI, 52, 64
 Fédération Cynologique
 Internationale, *Patrz:* FCI
 field spaniel, 54
 flaga czerwona, 33
 flat-coated retriever, 53
 flyball, 307
 foksterier
 gładkowłosy, 58
 szorstkowłosy, 54, 58
 frisbee, 307
 fryzjer, 162
 futro, 56

G

giardioza, 329, 333
 Główny Inspektorat
 Weterynaryjny, 152
 golden retriever, 46, 53, 280
 gończy polski, 54
 greyhound, 55
 gruczoły odbytowe, 334
 gryfon Korthalsa, 53
 gryfonik belgijski, 59
 grzywacz chiński, 59

H

hawańczyk, 59
 heterozja, *Patrz:* mieszaniec
 wigor
 hotel, 46

I

identyfikator, 88, 89
 imię, 105, 167, 171, 182
 infekcja skórna, *Patrz:* skóra
 infekcja
 instynkt, 109
 pogoni, 140, 144, 171, 214,
 285, 348, 349, 351
 dzieci, 140, 285
 koty, 144
 samochody, 144
 stróżowania, 287

J

Jack Russel terrier, 58
 Jack-A-Bee, 51
 jackpot, 170
 jamnik, 51, 54
 japoński chin, 59
 jedzenie, 110, 292
 domowe, 300
 organiczne, 302
 pora, 110
 surowe mięso, 301
 jo-jo, 212

K

kaganiec z chusty, 318
 karma dla psów dorosłych, 299
 karma dla szceniąt, 291, 296
 hipoaergiczna, 298
 holistyczna, 292
 kategorie, 292
 marketowa, 292
 mokra, 299, 300
 organiczna, 302
 półmokra, 300
 Premium, 292
 składniki, 292
 białko, 293, 298
 konserwanty, 295
 laktoza, 295
 minerały, 296
 tłuszcze, 295
 węglowodany, 294, 298
 witaminy, 295
 sucha, 299
 wysokobiałkowa, 294
 karmienie, *Patrz:* jedzenie
 miejsce, 98
 kastracja, 316
 kaszel, 334
 kenelowy, 332
 kąpanie, 308, 309
 keeshond, 61
 Kerry Blue terrier, 58
 klatka, 84, 93, 96, 117, 153, 209
 kleszcz, 323, 325, 332
 choroby odkleszczowe, 327
 kliker, 32, 145, 166, 168, 169,
 176, 185, 227
 wycofywanie, 172
 wykorzystywanie, 170
 kojec, 85, 143, 209, 273
 kokcydioza, 329
 kolczatka, 92
 komenda, 32, 105, 106, 109, 184
 auto, 117
 biegaj, 110
 brzuszek, 158
 buziaczki, 116, 137, 158, 256
 czekaj, 129, 133, 142, 174,
 177, 187, 189, 202, 208,
 211, 214, 229, 231

- cześć, 138, 340
 daj, 141, 171, 188, 347, 350
 daj łapę, 340
 do mnie, 32, 167, 174, 177,
 196, 197, 198, 229, 231,
 347
 nauka, 197
 do środka, 117
 do tyłu, 129, 187, 218, 219,
 222, 285
 dobry pies, 197
 dotknij, 174
 dół, 117
 drzemka, 108, 110, 111, 117,
 344
 gazeta, 107, 110, 117, 159,
 240
 głodny, 110
 głos, 246
 góra, 117
 hop, 342
 idziemy, 133, 177, 185
 idziemy kopać, 270
 idź, 174
 idź do, 177
 idź się przywitać, 174
 jedzenie, 110
 kąpiel, 309
 klatka, 110
 koło-hop, 343
 kość, 107, 110, 251
 miejsce, 107, 110
 na bok, 145, 187
 na dwór, 107, 110, 117, 158,
 159
 na miejsce, 158
 naprzód, 187
 nauka, 172
 nie, 32, 33, 142, 144, 145,
 193, 202, 229
 nauka, 194
 nieznana, 117
 okcj, 183, 187, 197, 208
 oznaczająca niewłaściwe
 zachowanie, 138, 142,
 144, 145, 160, 229
 pa-pa, 340
 pif-paf, 344
 piłka, 107, 110, 116, 139, 352
 pod spód, 129, 218, 219
 podziel się, 167
 poproś ładnie, 344
 pospiesz się, 110, 159
 powtarzanie, 122
 przepraszam, 189, 208, 281
 przybij piątkę!, 341
 przynieś zabawkę, 158
 przywitaj się, 127
 siad, 128, 138, 158, 171, 172,
 174, 178, 183, 185, 187,
 197, 202, 208, 229
 siusiu, 110
 spokoj, 107, 208, 214
 stój, 187, 188
 turlaj się, 341
 ukłoń się, 339
 uważaj, 184
 waruj, 128, 171, 177, 178,
 186, 187, 202, 229, 231,
 282
 awaryjne, 233, 234
 węz, 350
 woda, 110
 wydawanie, 120, 122
 wyjdź, 174
 za mną, 32, 128, 132, 142,
 144, 177, 182, 190, 201,
 208, 214, 218, 229, 231
 zabawka, 110, 139
 zdechł pies, 344
 zostań, 32, 128, 132, 133,
 174, 178, 197, 218, 229
 nauka, 194
 zostaw, 144
 komondor, 55
 kompleks Napoleona, 60
 konsekwencja, 32
 kopanie, 270
 kopulacji próby, 141, 221, 271
 korekta, 92
 koronawirus, 332
 koszt utrzymania, 40
 kości do gryzienia, 86, 87
 kotwiczenie, 209
 króciak, 227, 229
 książeczka zdrowia, 68
 kufa, 52
 krótka, 40
 kundel, 50, 51, 67
 kuwaz, 56
- ## L
- labernese, 51
 labradoodle, 51
 labrador, 51
 retriever, 51
 labrador retriever, 53
 Lakeland terrier, 58
 leptospiroza, 332
 łęk, 121, 285, *Patrz:* reakcja
 łękowa
 separacyjny, 33, 143, 212, 272
 ekstremalny, 209, 273
 lhasa apso, 61
 linka, 88, *Patrz też:* smycz
 długa, 88, 93, 146, 201, 228,
 231, 233
 do zabawy, *Patrz:* linka
 długa
 krótka, 93, 148, 206, 227, 229
 lizanie na komendę, 116
 lwi piesek, 61
- ## Ł
- łańcuszek zaciskowy, 92
 łupież wędrujący, 328
- ## M
- maltańczyk, 59
 Manchester terrier, 58
 masaż serca, 320
 mastif, 56
 mierzenie temperatury, 313
 mieszaniec, 66
 określonych ras, 50, 51, 69
 wigor, 49, 51
 mikroczip, 88
 miska, 83, 98, 110, 111
 mops, 51, 52, 60
 motywacja, 87

N

nagroda, 87
 zmienny schemat, *Patrz:*
 zmienny schemat
 nagradzania
 nauka, 106, 108, 112, 117, 123,
 158, 181, 199, 201, 203
 asertywności, 278, 279
 bez smyczy, 225, 232, 234,
 235
 chodzenia na smyczy, 182
 chodzenia po schodach, 183
 czystości, 105, 132, 159, 171,
 182, 239, 241, 244, 247
 dobrych manier, 159, 184,
 190, 205, 211, 213, 214,
 216, 221, 239, 249, 251,
 257, 267, 269, 270, 275,
 278, 279
 goście, 211
 imienia, 167, 171, 182
 komunikowania się, 115,
 117, 118, 119
 kontakt wzrokowy, 117,
 118, 119
 kontakty z dziećmi, 99, 135,
 137, 138, 258
 kontakty z ludźmi, 99, 136,
 158, 159, 216, 221, 222
 miejsca publiczne, 216, 217,
 218
 mowa ciała, 115, 118, 119,
 120
 narodziny dziecka, 147, 148
 nawyki dotyczące gryzienia,
 160
 nowej komendy, 172
 przedszkole, 163
 targetowanie, 173
 ton głosu, 122
 wchodzenie do budynków,
 222
 wyeliminowanie skakania
 przy powitaniu, 159
 załatwianie się, 112
 zostawania, 93, 160
 zostawania w samotności,
 142, 212

nicienie, 329, 330
 Norfolk terrier, 58
 Norwich terrier, 59
 nos, 311
 nosówka, 331, 334
 nowofundland, 56
 nużeniec, 328

O

obgryzanie mebli, 105
 obleńce, 329, 330
 obrona, 121
 obroża, 88, 89, 99, 116, 182
 antyszczekowa, 268
 elektryczna, 179, 265, 277
 korekcyjna, 92
 lekka, 89
 półzaskiskowa, 92
 przeciwpchelna, 324
 szkoleniowa, 32, 89, 92, 144,
 228
 uzdowa, 89, 90, 91, 103,
 126, 131, 133, 138, 193,
 257, 262, 284
 z kolcami, *Patrz:* kolczatka
 oczy, 121, 310
 trzecia powieka, 310
 odchody, 293
 oddychanie problemy, 40
 odpchelné zapalenie skóry, 324
 odprężenie, 121
 ogar polski, 54
 ogon, 121
 okienko socjalizacyjne, *Patrz:*
 socjalizacja okienko
 oparzenie, 322
 opieka dzienna nad psem, 162
 osobowość, 37, 40, 113, 114,
Patrz też: charakter,
 temperament
 człowieka, 113
 rodzaj, 71
 ospałość, 334
 otterhound, 54
 owczarek, 305
 anatolijski, 55
 australijski, 57
 belgijski

groenendael, 57
 mallinois, 57
 tervueren, 57
 niemiecki, 57
 staroangielski, 57
 szetlandzki, 40, 57, 227
 szkocki collie, 57

P

papier do targetowania,
Patrz: target papier
 papillon, 60
 parainfluenza, 332
 parwowiroza, 331
 pasożyty
 wewnętrzne, 328, 329
 zewnętrzne, 323
 pazury, 312, 314
 pchła, 323
 pekińczyk, 60
 pembroke, 57
 Petit basset Griffon Vendeen, 54
 picie, 111
 pielęgnacja, 40, 41, 308
 codzienna, 310
 pierwsza pomoc, 318
 pies
 do walk, 305
 faraona, 55
 gończy, *Patrz:* rasa gończy
 myśliwski, *Patrz:* rasa
 myśliwska
 na dużą zwierzynę, 305
 na gryzienie, 305
 obronny, *Patrz:* rasa
 obronna
 owczarski, *Patrz:* rasa
 owczarska
 pasterski, *Patrz:* rasa
 pasterska
 pociągowy, *Patrz:* rasa
 pociągowa
 policyjny, 179
 pracujące, *Patrz:* rasa
 pracująca
 przewodnik hipoaergiczny,
 51
 rasowy, 50

ratowniczy, *Patrz:* rasa ratownicza
 stróżujący, *Patrz:* rasa stróżująca, *Patrz:* rasa stróżująca
 wielkość, 58
 zaganiający, *Patrz:* rasa zaganiająca
 zaprzęgowy, *Patrz:* rasa zaprzęgowa
 pinczer małpi, 59
 pinczer miniaturowy, 59
 płyn przeciwko gryzieniu, 251
 poczucie bezpieczeństwa, 108
 podenco z Ibizy, 55
 podgryzanie, 57, 100, 106, 109, 110, 118, 127, 166, 221, 242, 245, 255, 256, 277
 podróż, 46, 151
 długa, 153
 do domu, 98
 potrzebne wyposażenie, 151
 przybycie do celu, 154
 samochód, 152, 214
 trudności, 215
 wsiadanie, 214
 wysiadanie, 215
 samolot, 151
 podszczypywanie, 255
 podszerstek, 56
 pogotowie weterynaryjne, 161
 pokazywanie zębów, 102
 polecenie, *Patrz:* komenda pomeranian, 51, 60
 pomimo, 51
 popuszczanie moczu, 274
 portugalski pies wodny, 56, 305
 posłanie, 87
 postawa
 pawia, 120, 122
 potrzeba
 ruchu, 40
 potrzeby, 109, 110
 fizjologiczne, *Patrz:* załatwianie się
 sygnalizowanie, *Patrz:* sygnalizowanie potrzeb

powieki
 budowa
 nieprawidłowa, 50
 poziom
 energii, 306
 poziom energii, 305
 problemy
 z oddychaniem, 40
 prowadzenie, 206
 przedszkole dla szczeniąt, 163
 przewodząca, *Patrz:* stres przewodząca
 pudel, 51
 miniaturowy, 60, 305
 olbrzymi, 51
 standardowy, 61
 toy, 60
 puggle, 51, 52
 puli, 57
 punkt nacisku, 187
 pysk, 121

R

rasa, 28, 35, 49, 50, 126, 305
 do walk, 58, 59
 gończy, 54, 57, 227, 305
 grupy, 52
 miniaturowa, 57, 59, 131, 305
 wielkość, 58
 myśliwska, 41, 53, 58, 270, 280
 obronna, 41, 56, 179, 305
 olbrzymia, 58, 77
 owczarska, 57
 pasterska, 47, 55, 56, 57, 280, 284
 pociągowa, 55, 280, 305
 północna, 227
 pracująca, 55, 57
 ratownicza, 56
 stróżująca, 55, 56, 280, 284, 305
 wzorzec, 64
 zaganiająca, 57, 305
 zaprzęgowa, 56
 reakcja
 agresywna, 221
 nagła, 287

aktywna, 121, 125, 128, 129
 lękowa, 121, 124, 125, 129, 133, 174, 207, 209, 218, 285
 korygowanie, 133
 nagła, 287
 samochód, 215
 lękowo agresywna, 287
 obronna, 109, 121, 125, 128, 133
 spokojna, 121, 124, 125
 retriever, 53, 74
 rhodesian ridgeback, 40, 54
 robak sercowy, 328
 rottweiler, 46, 56
 roztocza, 327

S

samoyed, 56
 Sealyham terrier, 59
 sen, 111
 serce
 masaż, 320
 wada, 50
 seter, 53, 305
 angielski, 53
 irlandzki, 53
 szkocki Gordon, 53
 sfera, 54
 shar-pei, 60
 shiba inu, 61
 shih tzu, 51, 60
 shipperke, 61
 shorgi, 51
 shorkie, 69
 siberian husky, 29, 46, 56
 sierść, 40, 41
 silky terrier, 60
 skakanie, 258, 259, 277, *Patrz też:* zasada cztery łapy na ziemi
 na blat kuchenny, 259
 na kanapę, 260
 skomlenie, 281
 skóra
 infekcja, 50
 podrażnienia, 40
 zapalenie, 324

- Skye terrier, 59
 smakołyki, 87, 103, 116, 117, 144, 170, 173, 184, 227, 254
 pojemnik, 166, 167
 saszetka na pasek, 168
 smycz, 32, 88, 117, 139, 148,
Patrz też: linka
 automatyczna, 93, 146, 227, 228
 bardzo krótka, *Patrz:*
 króciak
 do ciągnięcia po domu,
Patrz: linka krótka
 do samochodu, 93, 153
 nauka chodzenia, 93
 opór przed chodzeniem, 262
 szkoleniowa, 89, 93, 205, 228, 230
 treningowa, 85
 uwalnianie, 225, 234, 235
 socjalizacja, 30, 43, 59, 68, 69, 73, 78, 79, 123, 126, 127, 129, 130, 272, 285, 304
 braki, 286
 dzieci, 135, 137, 138
 okienko, 123
 sąsiedzi, 142
 Soft-coated wheaten terrier, 59
 spaniel, 53, 59, 305
 bretoński, 53
 Cavalier King Charles, 40, 59, 60
 clumber, 53
 dowodny
 amerykański, 53
 irlandzki, 54
 tybetański, 61
 springer spaniel
 angielski, 53
 walijski, 54
 Staffordshire bulterier, 58
 sterylizacja, 316
 Straż dla Zwierząt, 65
 strefa czerwona, 126, 132, 284
 stres, 56, 108, 145
 narodziny dziecka, 147, 148
 przeprowadzka, 145
 żałoba, 146
 Sussex spaniel, 54
 sygnalizowanie potrzeb, 106, 112
 sygnał optyczny, 197
 syndrom łodzi bez steru, 277
 szarpanie odzieży, 139
 szczekanie, 41, 171, 267, 277, 281
 by zaprotestować, 270
 by zwrócić na siebie uwagę, 270
 na wszystko, 268
 w samochodzie, 269
 szczepienia, 65, 66, 152, 314, 330
 obowiązkowe, 331
 opcjonalne, 331
 przypominające, 314
 szczotkowanie, 41
 szelki, 88, 89
 przeciwko ciągnięciu, 89, 90, 131, 193, 262
 samochodowe, 93, 153
 szkoleniowe, 116
 szkolenie, 41, 112, 117, 181, 190, 199, 201, 203
 bez smyczy, 225, 232, 234, 235
 grupowe, 265, 266
 indywidualne, 264, 266
 trener, 264, 265
 z książek, 265
 sznaucer
 olbrzymi, 56
 średni, 56
 szpic fiński, 61
 sztuczka
 pa-pa, 340
 podaj łapę, 340
 poproś ładnie, 343
 przybij piątkę, 341
 skok przez obręcz, 343
 skok przez przeszkodę, 342
 turlaj się, 341
 turlanie piłki, 346
 ukłon, 339
 zamykanie drzwi, 345
 zdechł pies, 344
 sztuczne oddychanie, 320
 szybki myk, 259
- Ś**
- śnieg, 131
 świerzb uszny, 327
 świerzbowce, 327
 świerzbowiec ludzki, 328
 świetlica dla psów, 162, 163
- T**
- taniec z psem, 307
 target, 32, 145, 173, 351
 papier, 174, 178
 płaski, 177
 stacjonarny, 174
 wskaźnik, 176
 tasiemiec psi, 329
 temperament, 65, 280
 terier, 47, 57, 58, 60, 74, 227, 270, 280
 Airedale, 40, 58
 Cairn, 40, 58
 irlandzki, 58
 Jack Russell, 51
 myśliwski, 58
 silky, 60
 szkocki, 59
 toy fox, 51
 tybetański, 61
 walijski, 59
 Yorkshire, 51
 torebka do zbierania
 odchodów, 87, 142, 143, 217, 248
 torkie, 51
 Towarzystwo Opieki nad
 Zwierzętami, 65
 Toy Manchester terrier, 60
 tworzenie więzi, 108
- U**
- ubranko, 131
 udar cieplny, 322
 ugryzienie przez owady, 321
 ukąszenie przez węża, 321
 uszy, 194, 311
 choroba, 50
 uządlenie, 321

W

wada serca, *Patrz:* serce wada
 wahanie, 121
 warczenie, 102, 280, 282, 287
 na niemowlę, 149
 warowanie, 171
 warunkowanie zachowań, 167,
 168, 169, 172
 Welsh corgi cardigan, 57
 West Highland White terrier, 39
 Westminster Dog Show, 52
 weterynarz, 161, 223, 314
 whippe, 55
 wielkość, 37
 wigor mieszańców, *Patrz:*
 mieszaniec wigor
 wilczarz irlandzki, 55
 włosogłówki, 329
 wskazywanie, 173, 197
 palcem, 174
 wskaźnik, 174
 wścieklizna, 331
 wybór szczeniaka, 35, 37
 wygląd, 40
 wymioty, 161, 335
 wyprowadzacz psów, 161
 wyżł
 niemiecki
 krótkowłosa, 53, 305
 szorstkowłosa, 53
 weimarski, 53
 węgierski vizsla, 53
 wzmocnienie pozytywne, 89,
 106, 115

Y

Yorkshire terrier, 60

Z

zabawa, 112, 304, 306
 agility, 306
 aport na dwie zabawki, 347
 czworonożny listonosz, 351
 daj, 350
 edukacyjna, 167
 flyball, 307
 frisbee, 307
 gdzie jest auto?, 216

łowienie ryb, 348
 miejsce, 96
 piłka, 112, 116
 powodująca agresję, 280
 rozpoznawanie nazywanych
 przedmiotów, 112
 superpiłka, 351
 szuranie piszczącą zabawką,
 348
 szybkie siad, 167
 taniec z psem, 307
 uciekający aport, 349
 uciekanie i przywoływanie,
 167
 w butelkę, 347
 w chowanego, 349
 w imiona, 167
 węz, 350
 z dwiema piłkami, 112
 zamrażanie, 138
 zabawki, 86, 99, 116, 117, 136,
 139
 dziecka, 148
 oddawanie, 141
 zachowanie, 40
 właściwe, 106
 zadławienie, 319
 zakup
 para szczeniąt, 273
 szczeniaka, 63, 70
 amatorska hodowla
 domowa, 66, 71
 od hodowcy, 64, 71, 78
 para, 73, 149
 przez internet, 67
 w sklepie zoologicznym,
 69, 70, 71, 79, 246
 ze schroniska, 66, 71, 79
 wyposażenia, 83
 bramka, *Patrz:* bramka
 klatka, *Patrz:* klatka
 kojec, *Patrz:* kojec
 kości do gryzienia, *Patrz:*
 kości
 miska, *Patrz:* miska
 obroża, *Patrz:* obroża
 posłanie, *Patrz:* posłanie
 smycz, *Patrz:* smycz
 szelki, *Patrz:* szelki
 zabawki, *Patrz:* zabawki

załatwianie się, 106, 108, 110,
 112, 117, 142, 154, 159, 171,
 239, 244, 247
 kłopoty, 132
 komunikowanie potrzeb, 245
 miejsce, 239, 240, 246
 na dworze, 98, 240
 na gazety, 98, 240
 plan dnia, 241, 242, 243
 popuszczanie moczu, 274
 zaparcie, 335
 zasada
 chyba zbiera się na deszcz, 136
 czterema łapami na ziemi, 348
 cztery łapy na ziemi, 129,
 136, 160, 211, 259
 targetowania, 173
 zasady, 158
 zatrucie pokarmowe, 318
 zdrowie, 303
 zęby, 300, 312
 kamień, 312
 mleczne, 333
 wymiana na stałe, 249, 250,
 333
 zima, 131
 złaja, 54
 zmienny schemat nagradzania,
 172
 znaczenie moczem, 60
 znaczenie terenu moczem, 284
 zuchon, 51
 Związek Kynologiczny
 w Polsce, 43, 52
 zwierzęta
 inne, 41, 42, 45, 46, 97, 100,
 103, 154
 koty, 102, 144, 273
 psy, 46, 71, 101, 220, 235,
 273, 286

Ż

żmija zygzakowata, 321
 żywienie, 291
 alergia pokarmowa, 298
 jedzenie domowe, 300
 mięso surowe, 301
 organiczne, 302
 potrzeby specjalne, 298
 woda, 297

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

Żeby wychować szczenię, trzeba myśleć jak szczenię

Sprawileś sobie szczeniaka? Od teraz to psie dziecko jest również Twoim dzieckiem. Jest malutkie, niewiele umie, jeszcze mniej rozumie, a w dodatku włada całkiem innym językiem. Nie trać jednak wiary, gdy stajesz przed kolejną parą pogryzionych butów. Ten praktyczny i jednocześnie zabawny poradnik będzie Twoim międzygatunkowym tłumaczem. Od podstaw, takich jak żywienie, nauka czystości i przyzwyczajanie do smyczy, aż po najnowsze odkrycia szkoleniowe i gadzety treningowe — znajdziesz tu wszystko, czego potrzeba, by wychować zdrowego, grzecznego i szczęśliwego psa!

- **Właściwy szczeniak we właściwym domu** — dowiedz się, czego możesz się spodziewać po różnych rasach i jak odkryć osobowość szczeniaka, który będzie idealnie do Ciebie pasował.
- **Psie przedszkole** — przyzwyczajaj swojego pupila do posłuszeństwa i czystości za pomocą szkolenia pozytywnego.
- **Nauka dobrych manier** — zrozum zachowanie szczeniaka i uporaj się z typowymi problemami, takimi jak podgryzanie, skakanie na ludzi, lęk separacyjny czy nawet agresja.
- **Psie zdrowie** — dowiedz się, jak właściwie żywić swojego czworonoga, zapewnić mu odpowiednią dawkę ruchu oraz unikać szkodliwych dla niego substancji.
- **Szczenięce nieszczęścia** — naucz się, co robić, gdy szczeniak zachoruje lub ulegnie wypadkowi.

Sarah Hodgson jest znaną w Stanach Zjednoczonych psią trenerką. Ma ponad ćwierć wieku doświadczenia w pracy z psami. Napisała wiele popularnych książek i artykułów na temat wychowania czworonogów, występuje też w mediach w charakterze eksperta. Opatentowała nawet własną smycz szkoleniową. Jej sprawdzone, pozytywne techniki edukacyjne pomagają właścicielom wychować szczenięta na równorzędnych członków rodziny. Odwiedź stronę internetową Sarah: www.whendogstalk.com

W książce znajdziesz:

- informacje, czego potrzebuje Twój pupil w kolejnych fazach rozwoju
- odpowiedzi, jak rozmawiać ze szczeniakiem i kształtować dobre zachowanie
- szczegóły dotyczące tego, jak przygotować swój dom na przybycie psiego malucha
- metody uczenia szczeniaka czystości
- najlepszą dietę dla Twojego czworonoga
- sposoby na rozpoznanie i pokonanie problematycznych zachowań

PO ROZUM NA...

www.dlabystzakow.pl

Zamówienia telefoniczne:

0 801 339900

0 601 339900

septem
septem.pl

Sprawdź najnowsze promocje: <http://dlabystzakow.pl/promocje>
Książki najchętniej czytane: <http://dlabystzakow.pl/bestsellery>
Zamów informacje o nowościach: <http://dlabystzakow.pl/newosci>

Helion SA: ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice, tel.: 32 230 98 63
e-mail: rady@dlabystzakow.pl <http://dlabystzakow.pl>

Cena 39,90 zł

ISBN 978-83-246-8851-7

9 788324 688517